

SZERKESZTOI IRUDA:

Működésbe 21. szám. (Postapénzt) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
Egy évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Hónapra 8 frt. Egy hónapra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnep napokon.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ - HÍVATÁL:

Kolozsvár, Balczép-utca 33. szám.

HÍRDETESI DÍJAK

Egy 1/2 centiméternyi tér ára 4 kr. Gyászok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék” perselye.

(1886. április óta.)

Az erdélyi Kulturregyletnek:

Bogdán Emilné Körispatak	4 frt — kr.
Tékben egy társaság tagjai adakoztak:	
Maksai Karoly	1 frt — kr.
Barta Marton	3 frt — „
Barta Andras	3 frt — „
Soln-r Mihaly	3 frt — „
Mazel Jozsef	1 frt — „
Neugeboren Henrik	1 frt — „
Szilágyi Karoly	1 frt — „
Reimer János	1 frt — „
Putnoky Domokos	4 frt — „

Összeg: 20 frt — kr.

Ehez adva az eddigi kimutatást. 4953 frt II kr.

Együtt: 4973 frt II kr.

A bécsi Augorok.

Napirendre hozták, tartsuk tehát napirenden. Különben sem olyan a háború kérdése, hogy ha egyszer felszínre jut — onnan gyorsan és baj nélkül lekertüljön.

Beszélgünk tehát a háborúról. A milyen furcsa alakulásokat vesz manapság a politikai és társadalmi közélet — az a bolond dolog is megeshet, hogy a mig beszélünk a háborúról, addig az ágyuk hallgatnak.

Pedig hát a népek akár milyen hevesvértük is más különben — jobb szeretik a hadakozást a papirosos mint a mezőn.

Hál istennek ma még csak papiros-háború — ez a háború, de a ki ismeri a muszka dolgokat, nem nagyon bízhat meg abban, hogy ez az előcsatározás nem szül-e olyan komplikációkat, melyek aztán csak karddal és ágyúval oldhatók meg.

A muszka diplomáciai körök — saját és idegen szöcsöveken keresztül verdesik ugyan a mellüket, hogy nem kell olyan nagyon megijedni tőlük, mert hát a mit ők katonailag cselekednek — annak ma még csak füstje van, de tüze — alig lesz.

A történelem, s különösen az orosz himádó hadjáratok története azonban elég bő tanulságot nyújt a világnak arra nézve, hogy: kötve higyen a rókanak.

Azt már sokszor mondta az orosz, hogy ő csak a maga békessége okáért fejleszté haderejét, s különösen a mi határaink mentén csak is azért összpontosított nagyobb haderőt — nehogy nekünk kedvünk kerekedhessék egy óvatlan pillanatban ötlet megátadni, és az ilyen diplomatikus okoskodásnak a vége rendszerint az lett, hogy mi valánk

a megtámadottak, vagy mások, a kik utjában állottak az orosz terjeszkedésnek.

Hát az most is úgy lesz, hogy ha idejekorán nem szervezkedünk — a róka átugrik a kerítésünkön, meg pedig anynyiad magával, hogy nem egy könnyen zavarhatjuk ki a portánkról.

Hogy a bécsi diplomácia és az ugynevezett „döntő körök” a történelem tanulságaiból nem okultak — arra elég bizonyíték az a bécsi konferenciázás, a melyen a legfőbb katonai augur csak is azt a kérdést tárgyalta: megijedjünk-e a muszkától — avagy nem. És úgy találták, hogy ijedségre nincs ok.

De most mintha félelmesnek találnák a fejleményeket: elérkezettnek találták az időt arra, hogy a legfőbb magyar augur Tisza Kálmánt is meghallgassák.

Felcitzálták tehát Tiszát is Bécsbe, a Rezidenc-stadba a mai napra. A hadi tanácsban tehát ma ő is részt vett. Hogy mit tanácsolt a döntő köröknek azt tán nem sokára meg tudja a világ.

Elég az hozzá, hogy a dolog komolyabb fordulatot vett a mai nappal, mert Tiszát rendszerint akkor szokták Bécsbe hívni, ha a baj küszöbön van.

A baj ott kezdődött, hogy Bismarck lapjai ugyancsak keményen meglecseztették a bécsi katonai tanácskozás tagjait amaz oktan optimizmusért, melylyel a muszkaekészülődést egyszerű fészkelődésnek ítélték.

Bismarck egyenesen kijelentette a bécsi döntő köröknek, hogy nem kell ám hinni a muszkának, mert ravasz a természete, gonosz a szándéka, s gyors a keze, ha rá jön a bolondja. És a vaskanczellár azt is megizente Bécsnek, hogy csak tessék szervezkedni, mert ő ugyan hűségese társa lesz monarchiánknak, de csak az esetben, ha mi is összeszedjük az erőnket.

Hát ez az üzenet úgy látszik hatott is a bécsi döntő körökre, s most már a Tisza szemüvegén keresztül fogják ujjonnan megvizsgálni a dolgok folyását.

Hogy ezen a szemüvegen keresztül meglátják-e a veszedelmet — arra tán a közel napokban felvilágosítást adhatunk.

Mi valami nagy reménnyel nem nézünk ez újabb tanácskozás elé, és erre ismét a történelem tanulságai vezetnek.

Mikor Ausztria háborúba elegegett az ellenségével — a támadás min-

dig meglepetés volt rá nézve s mindig készületlenül találták az ellenségei.

Akkor aztán kapkodott fűhöz, fához, s a dolog vége mindig balul ütött ki rá nézve. A legújabb korban Kónigrätz az a próbakő, a melyen a bécsi diplomácia és katonai bölcsesség a fagypontra állt. Akkor az osztrák a németek nem hitt, s a hadi készülődéseiben nem látott semmi komoly veszedelmet. Mikor aztán a veszedelem beütközött — jött reá a kónigrázi megfutamodás.

Hogy a muszkával vivandó legújabb háborúban, mely ponton fog ismétlődni ez a történelmi szcéna — azt ma még bajos meghatározni. Az oroszok azonban aligha ki nem számították, hogy a kónigrázi osztrák dicsőségre — Budapestén ők teszik fel a koronát.

Ettől ugyan ma még talán távol állunk, de ha Tisza Kálmán okosabb lesz a bécsi diplomataknál megmagyarozhatja a katonai tanácskozáknak, hogy bölcsebb dolog megerősíteni a portánkat, mint bevárni, míg a róka átugorja.

A tőzsdék már megijedtek a muszkaekészülődéstől, most a diplomatakon a sor eloszlatni ez ijedelmeiket.

Kiváncsian nézünk előre.

Politikai hírek

Hivatalok megszüntetése. A f. év végével több hivatal megszüntetését határozta el a kormány. Nevezetesen a miskolci és nagyszabasi kincstári ügyességeket felszolta, s azok teendőit az öbudi, illetőleg a kolozsvári ügyességekre ruházta át. Felszolta továbbá a kolozsvári jószágigazgatóságot s az aradi jószágigazgatóság kerületéhez csatolta belőle a külön ispáni kerületet alkotó vajdasági uradalmat, mely az erdélyi részekben a legjelentékenyebb állami birtokosportokat és javakat foglalja magában. Végül a folyó év végével megszünteti az aldunai telepítési, u. n. csángó-kormány-bizottságot — s annak teendőit a szegedi jószágigazgatóságra ruházza át.

Költségvetés a jövő évi költségvetési javaslattal foglalkozott tegnapelőtt a magyar képviselőház pénzügyi bizottsága. A javaslatot Hegedűs S. etáldó terjesztette elő. A tárgyhöz elő sorban Hefly I. szökött kijelentve, hogy a deficit nagyságának mértékesége leplezése csak árthat az ügynek. Az adóemelések ellen tiltakozik. Tisza K. védte a kormány pénzügyi politikáját. Hozzá szólították még Wahrmann M. gr. Desseoffy

Mindjárt előadása elején azon nézet helytelenségét igyekezett bebizonyítani, mint ha a román babonában nem lenne meg ama — a babonákban általános jellegű — sajátosság, hogy általuk a nép ósvallására és szokásaira következtetni lehessen. Más népeknek — ugymond — a babonákban a vizsgálók az emberiség ósvallásának maradványait vették föl a hitvallások bölcselét és a népek műveltsége érinthez pontjait keresték ezekben; a román babonában azonban tisztán csak a babonát látták. Pedig mind meg annyira érdekes és értékes emlékek ezek, melyekből a román nemzet ókorának szokásait, társadalmi intézményeit lehet kimagyarázni és következtetéseket tenni műveltségi állapotára vonatkozólag.

A román népnek eltűnt az ósvallása, de az anyag, melyből a vallás vára fölépült — a babona — megmaradt. A babona azonban nem spezialiter oláh találmány, mint az általános el van terjedve. A román nép is csak egy részt vett ki ebből, épen úgy mint a többi népek, rokon e tekintetben más néppel, bárha megengedhető, hogy többet fogott fel képviselésébe és vett fel szokásait a babonából, mint bármely más nép.

„Babona, babonát szül” — mondja a közmondás. Így volt ez a román népnél is. Lehet, hogy élénkebb volt képzelőtehetsége, mint más népeknek s ez által szaporította a babonát s a belőle oltott hajlam következtében vonzóda a csodálatoshoz: vallásává tette a misticumokat. De épen ezért lehet ezekből ósrigi multjára nézve jellemző ítéletet hozni. És így ki lehet azt is magyarázni, hogy a román nép babonája nem önálló, hanem saját babonából adott más népek is és viszont meghonosított idegen elemeket

Aurél, majd ismét Hefly és Tisza. A tárgyalás eredményében a többség helyeslőleg elfogadta a jelentésnek előadó által jelzett irányban leendő szerkesztését.

A 1885. évi országos kiállítás számadatai mai napig sincsenek rendben. A kiállítás pénzügyi részének füzéséről szóló 1887. évi XIX. t. cz., melyet a törvényhozás az év tavaszán hozott, gondoskodott a kiállítás defizitjének fedezéséről, de egyezsersmind a törvény 3-ik szakaszában kimondta, hogy a kiállítás megszavazott kiadási zárszámadásilag igazolandók. Az államháztartás törvénye e rendelkezés folytán reá hárult feladatához képest az évi márczius 28-ikán 848 sz. a. kelt átiratának a kiállításra vonatkozó összes számadásokat s a hozzájuk tartozó okmányokat bekérte a földmívelési, ipar és kereskedelmi minisztertől. A számadások május 2-án érkeztek meg az állami számvénvőszékhez, a mely azoknak vizsgálatát meg is kezdte de a még hiányzó s általa rövid uton, valamint július 12-iken kelt átiratával sürgőstett végelszámolás nélkül be nem fejezhette.

Választási mozgalom. Gyulán a Hájossy Ottó elhalálása következtében megüresült országgyűlési állásra a függetlenségi párt Jancovics Emil pártelnököt jelölte ki. Kezdetben a jelölt személye körül megoszlottak a nézetek, több azonban sikerült egyetértésre jutniuk.

Az Emke az erdélyi ref. főgondnokhoz.

Miként keddi számunkban előadtuk, az Emke igazgató választmánya f. hó 12 én tartott ülésében egyhangu határozattal megállapodott az erdélyi ref. egyházkerületnek adandó válaszban az ismert visszautasításal szemben.

Alább közöljük az Emke választát, kérve a pártatlan magyar közönséget, mely az Emkét létrehozta, sziveskedjék a Kulturgylet nemes hangú, higgadt, tárgyias feleletét figyelemmel elolvasni.

Történelmi akta becsével bir most már ez a határozat, mely minden sorában tanúságot tesz a nemzet szellemét képviselő Emke méltóságáról s arról a szent komolyságról, melylyel a fajgenius e magasatos alkotáását, az Emkét szolgálja munkásai.

Az egyesület nem panaszol, bár igaza van; nem áll a sérelmek alapjára, bár joga volna hozzá: csak védi magát, midőn támadnia kellene; kér, midőn adni akar.

Sajnáljuk, hogy még csak Ugron Gábornak e tárgybán a választmányi gyűlésen elmondott beszédét — az egyesület szabályai miatt — nem közölhetjük. Az erdélyi ref. egyházi közéletre vonatkozólag tanácsos dolgok voltak az Ugron jellemzései, ki a pápasággal hozott paralelt, liberalisabbnak a kath. világvallás fejedelmi fej-t mutatta.

Az Emke alábbi szelid és kéro vála-

szának hangjára, Ugron kérésére, ez a beszéd folyt be.

A 7-es bizottság javas ata.*)

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület mel-tóságos állandó igazgató tanácsa f. év. de-cember 8-rol keltetett kiserő levél mellett megküldi válaszul az Emke ig. választmá-nyának 1887. jun. 7-rol 3044 sz. alatt kelt átiratára az egyházkerület f. évi egyház-kerületi közgyűlésének 38 jegyzőkönyvi sz. alatt kelt határozatát. E kiserő levélben reményének és óhajátának ad kifejezést, hogy az „Emke mélt. választmánya, meg-találádjia az utat oly módokat megállá-pítására, melyek mellett egyházi alkotmá-nyunkal összhangban, teljes megnyugvással s megle közönnetel fogadhatja el, az egyház-kerület a felajánlott segélyt” s egyben kéri a kiserő irat a terjedelmes jkvi ki-vonatnak várpasussával, mely szó szerint következik: „előre kijelenti (t. i. az egy-házkerületi közgyűlés) hogy ha sikerülni fog az Emke segélyezésének oly módokat találni, mely egyházi autonómiaikat nem sérti, ezt készséggel fogja fogadni, az igaz-gató tanácsot utasítja, hogy a püspök aa. által 1887—41 sz. a. magávéva tett szövet-kezési alapon az Emke netaláni felhívása esetében a tárgyalásokat ismét megindítsa: az egyházkerület és az Egyesület állandó szövetkezés — az Egyesület rendelkezé-sére álló erejének mértékéhez képest — lehetőleg előkészítse és az óhajtott ered-ményről annak idejében az egyházkerületi közgyűlésnek jelentést tegyen.”

Mindkét nyilatkozat az E. M. K. E. igazgató választmányára hárítja vissza azt a kötelmet, hogy felhívja ujjal az egyház-kerület igazgató tanácsát, hogy a ref. püs-pök által 41—1887 sz. alatt beadott terjed-elmes munkát alapján indítsa meg a tárgyalást.

Bizottságunk egy másithatlan ténnyel áll szemben: a folyó évi ápril 12 és 13-án hozott választmányi határozatokkal, melyek a segélyezés elveit föllátták, a mérték megváltoztak, a helyeket az elvek 1-ső pontja alatt részletesen indokolt kultur-vo-nalak irányában megjelölték. És valamint az ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsa mint intéző testület a püspök említett be-adványa alapján utasította kiküldött bizot-tságát, hogy az „igazgatótanács e számú határozatának keretén belül az egyesülettel kötendő szerződés tervezetét” — előkészítse: ép így határozta meg az E. M. K. E.-ig választmánya a saját maga céljait pro-grammájában pontosan megjelölt irányok szá-mel tartásával a segélyezési tervezetet. A két testület a maga jogkörében souverain hatalommal járt el. Következett volna a részletek megállapítása, a szerződési felté-telek kölcsönös megbeszélése. Ennek eszkö-zölhetése végett f. é. 7-én az igazgató vá-lasztmány áttette az egész segélyezési ter-vet és azt a felállított elveket tartalmazó nyomtatott elaboratummal megokolta.

És itt áll be a sajnálatos félreértés és fájdalmas differenzia. A ref. egyházke-

* A 7-es segélyező bizottság elnöke Bartha Miklós, előadja dr. Hegedűs István; tagjai: gróf Bethlen Bálint, Biró Béla, Gamauf Vilmos, dr. Górosz Gusztáv, Sándor József. A bizottság f. hó 11-én tartott ülésében állapodott meg a válaszbán, melyet közölünk.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCÁJA

1887 december 17

Dalok.

I.

Egy hideg, közönyös tekintet,
Egy röpke szó — elég nekem,
Ugy érint, mint a süvöltő nyíl
S táj szobát üt lelkemen.

Tudom, az idő meggyógyítja,
Lassanként bebeged a seb,
De leltem bizalmatlanabb lesz.
És a szegény szív — kérgesebb.

II.

Fényben, zivatárban
Mindig mosolygva
Bolyngol a pusztán
Egymásba fogódzva;
Haragos habokon
Együtt szállni tova
S nem kérd-ni: merre —
Mit világoz, — hova? —
Édes álom! boldog élet!
Hadd fájjon, ha semmivé lett.

Vonszolni a lábat
Hétköznapi sárba,
Vergődni, vesződni
S remélni hiába;
Bolyongani árván
Zord, pusztá magányban,
Szivedben a honnal
Száműzve, — hazátlan!
— Kinos élet, — sötét álom —
Ha véget ér, sohase fájjon!

Endrődi Sándor.

„Két felolvasás.”

Kolozsvár, decz. 17.

A muzeum egylet nyelv és történet-tudományi szakosztályának tegnapi gyűlé-sén, melyen a szokottnál nagyobb számú s részben női közönség volt jelen, két érde-kes témáról értekeztek a varázs költészetéről a románoknál és a Mithra kultúsról. Az első Moldován Gergely, a második Ki-rály Pál szakosztályi tagtól.

Moldován Gergely értekezése a román-irodalomnak ismertetésére nézve minden tekintetben értékes munka, főleg azért, mert annak egy paragon hagyott részét ismertet: a varázs befolyását a nép szelle-mi életére. Mélyen beható tanulmányozás után, igyekezik minden oldalról megvilá-gosítani e tárgyat és összevagyítja az ide vonatkozó eddig még nem használt igen nagy számú adatokat tökéletesen tiszta ké-pet nyújt a román nép pogányvallási ko-rából.

A muzeum egylet kiadásában megje-lenendő e munka bevezetésül általános meghatározást ad a román irodalomról, aztán ismertet a rómaiaknál és dakoknál divó varázst; a román nép és varázsának f-ülődését, a templomban és közéletben való őrdíig üzési módokat. Továbbá szól arról, hogy kik foglalkoztak a varázs mestersé-gével beteg-égéknél, melyek a varázslati eszközök; ismertetést ad a román varázs-ról összehasonlítva más varázs költészet-tel; a babonáról a román népnél; a román va-rázs és a magyar törvényhozás összeütkö-zéseiről.

Az ezeket magában foglaló nagy ter-jedelmű munkától szerző három — általá-nos ismertetéseket tartalmazó — részt és egy őrdíguzési varázs költeményt olva-sott fel.

költészet és e gazdag bányát még senki sem aknáztá ki a román népirodalmának hasznára. Oka ennek az előítéletekben rejlik, melyek szerint a román nép szerencsétlen oldalról való bemutatását látták még 1881-ben is a varázs költészet termékek ismer-tetése által. Rögbb időben 1870—1808-ban pedig halálig terjedő büntetést is ítélték azokra, kik e költészzettel foglalkoztak.

A román nép varázsának történetét, a szentírás mellett elterjedt ugynevezett apok-rif vallás könyv használatát, a varázsköl-tészet tanításának tanítási módját adja ezután elő a tárgyat megillető bő részlete-zéssel. A boszorkányokról szaporodásáról ér-dekes adatokat hoz fel a 10-ik századtól kezdve a 14-ik századig, a mikor Francia-országban 300 ezerre megy számuk, kiknek nagy része máglyára jutott.

Tanították a varázslást és a ros z szellemek tulajonságát iskolákban, temp-lomokban kérdések és feleletekből álló ka-tekizmusok által. Derűtlenséget keltő apró jellemző történeteket hoz fel szerző, melyek az őrdíguzésre vonatkoznak.

Bemutat továbbá egy verses rólva-sási imádságot szép jellemzetes fordításban, s ezzel a hallgatóság által tetszéssel foga-dott értekezést befejezte.

Király Pálnak a Mithra Cultusra vo-natkozó nagy terjedelmű és illusztrált érte-kezést dr. Hegedűs István titkárr mutatta be. A mély tanulmányt elárló munka a rákosi mytheumban talált temetkezési emlékekre nézve ad önálló véleményét, Kel-ler német tudós azon nézetével szemben, mintha e mytheumban talált h-mvedrek az építéssel egy időben tétettek volna le.

B. J.

Felette tartalomdus a román varázs-

rület többé nem nyilatkozott, holott ugyan azt az alkalmat, melyet most később ragad meg a 7-es bizottság, hónapokkal ezelőtt még nagyobb készséggel megragadta volna, hogy a magán érintkezés útján is fölvilágosítsa az egyházkerület igazgató tanácsának kiküldött bizottságát, hogy egyetünk távolról sincs abban a helyzetben, hogy egy felekezeti közgyűlés 8640 frt éves költségvetést adjon. De fölvilágosította volna azon, közmívelődésnek történetében *praktikailag* álló nagylelkű alapítvány természetű felől is, hogy a kulturreglet összes jelenleg és jövőben elkölthető jövedelmének 50 százaléka a magyar egyháznak adományozza, mely összeg, ha felmege az egyet vagyona egy millióra, mihez a kezdet után átváltozva teljes reményünk lehet, és a hazafias lelkesedés és odaadás együttes közreműködése mellett dolgozunk is erre, 25,000 frt évi adományt tesz. E bizottság érintkezés fölvilágosította volna az egyházkerület intéző körét a felől, hogy a hivatott püspöki beadványban kitért befektetések közül csak az ingatlanba helyezett 59,200 frt és az egyház részéről papi és tanítói személyi járandóságokra tényleg kifizetése helyezett 2800 frtnak megfelelő 56,000 frt, tehát nem 175,000 meg 53,200—228,200 frt a befektetendő tőke; mert az egyet által viselendő 5980 forint, csak tőkeképzés biztosítása és így az egyet által adott és nem az egyház által adott előlegként tekinthető, mint az emellett egyházkerületi jegyzőkönyvi kivonatban az előzmények előadása kapcsán most is mondatik. A különbség 119,600 frt mit a bizottság bizonyára csak számtábszabí vétségnek nézett volna, mert a segélyezés mértékére nézve a helyzet által megszabott határok közt lett volna kénytelen ugy is mozogni. Ez alkalom nem adatott meg, sőt a körülmények gyors fejlődése oda érte a dolgot, hogy a sepsi-szt.-görgyi közgyűlés szentesítette az E. M. K. E. ig. választmányának április 12-én 13-iki határozatát; az igazgató tanács kitért átiratából pedig látjuk, hogy az erdélyi reformátusok souverain testülete merevnek mondható álláspontja helyrekerült, mert az Emke-re tojja a felelősség súlyát, miután egész terjedelmében elfogadta az igazgató tanács azon javaslatát mely a többiek közt szószentet így nyilatkozik:

„Kijelentvén, hogy míg a maga részéről kész az úgy ily értelemben való ismét felvételére, a kölcsönös tárgyalások foladata lévén a netaláni segélyezés mértékének megállapítása, ellenben a szövetkezés netáni teljes megújulását a felelősséget egész mértékben az Emke-re hárítja.” Valóban nem érdemelte meg az az elv, mely csak áldoz, csak adományoz, még pedig önálló jogkörének felerészről lemondva, jövedelmének 50%-át adományozza: az ily felelősséget, melyet az egyházkerületi közgyűlés még élesebben fejez ki a következő passzussal: „az egyet rendelkezésére álló erejének mértékéhez képest” kívánja a segély-összeget megállapítani, tehát azon souverain jogkörbe vág akaratlannal, mely minden testület bír, hogy költségvetését önállóan határozza meg. Hogy pedig a segély mértéke miért szorított az egyetnek áprilisban birt tőkájának kamat-jövedelmére és ezért miért száll a segélyezés mértéke 1/4-re alá: annak egyetlen magyarázata a finansziális erőtlenség, de a melynek egyetlen illetékes megítélője az Emke választmánya, illetve közgyűlése.

Ép ez volt a fontos ok, miért szükségesnek tartá az április 12-iki gyűlés az 50 százalékos fölállítását; ép ezért állítja, hogy másátlatlan tény forog fenn, mely szemben áll az egyház kerületi közgyűlési jegyzőkönyv azon tétele, hogy kezdjük ott a tárgyalást, hol az egyesület választmánya f. év április 12—13-iki határozataival a következőket:

vetkeztes és helyes folyamatból kiköszkettette. A sepsi-szentgyörgyi közgyűlés határozata után most arról van szó: lehet-e találkozási pontot találni az úgy megnyugtató elintézésére?

Felelet: igen. Bizottságunk ép ezért kerüli választani azon szemrehányásokra, melyek vonatkoznak az Emke, választmányának következtetésére, eredeti programjától való eltérésre, és saját elveivel való ellentétbe való helyezkedésre: kerüli mert nem a differenciákat kutatja, hanem a találkozási pontokat keresi.

Szükségessé tartja hát azon érvekre indító okokra nézve fölvilágosító megjegyzéseket tenni, melyek sajnálatos tévedésen és félreértésen alapulván, az egyházkerületi közgyűlés, mely múltán illetékesen önkéntes százados autonómikus önállósága, törvények által szentesített és csorbíthatatlan épében fentartandó jogkörre felelt, arra bírta, hogy az áldozatkész egyet hazafias jóindulatát oly alakban utasítsa vissza, melyben tette.

Mik az érvek?

1. A kultur vonalokat megállapítván az egyet igazgató választmánya: miért nem terjeszti ki áldozatkészességét a fennálló félreértés helyek égető szükségére? Adományozásról lévén szó, az egyet követheti az az irány elvét, melyet jóak lát; az elfogadó részéről erre nézve megjegyzés tehető, de egy egyházkerületnek visszautasító magatartására döntő befolyást nem gyakorolhat e kifogás.

Hivatkozunk az Emke munka programjának 20-ik §-ára, melynek nemcsak következtetés végrehajtása a kivont kultur vonalok irányában való módosítás, hanem a 220.000 frtnyi segélyezésnek szemben a 9000 frtra olvadó felelet mellett egyetlen biztosíték volt az öntudatos eljárás, a segélynek ezetnem szorítása, hanem azon megvakadozó fonal összekötésére fordítása mely a magyarságot egy láncolatalt köti egybe. Így is a felekezeti és a főkök által betervezett segélykérések alapján történt a kultur vonalok megállapítása.

Erre bizottságunk a f. é. jan. 19-iki jegyzőkönyvi határozattal utasítva is volt.

2. Uj intézmények creálásának előny adandó az intézményi járandóságok felett, minnek legközelebbi következményeként kimondatik, hogy a dologi kiadások sorából a templomépítésekre kért összegek töröltenek.

Ez egymásmellé szembetűnően az ellenmondás feltüntetése állított két mondat közt megvan a teljes kapcsolat. A r. kath. püspök mind templomra kérvén a beruházást, egyetlen krajoczárt sem nyert be ruházásra, a ref. egyház iskolák építésére is kérte és így jelentékeny összegekhez jutott. Mi volt tehát a templomok kiadásának oka? Ép az elv keresztül vihető. Mert így több oly befektetés eszközölhetünk a követelések egynegyedre alászállított összegéből is, melyek még is kevésbé kelthetnek felekezeti féltekénységet. Ezért kellett a templomokat kihagyni, melyeket a megsegített egyház a maga erején is fölállíthat. De azért templomokra fog segélyt adni, mielőtt a segélyezés mértékét nem egyegyedre kell leszállítani, mert a jövedelem 50 százaléka megengedi a további segélyezést.

3-ik kifogás az 50 százalékos, mely pedig az E. M. K. E. legnagyobb mérvű áldozatát involválja a mint fennebb volt szerencsének kitüntetni. Hogy a segély azon feltételhez köthetik, ha a segélyre szoruló magyarság a lakosság számának legalább egyharmadát teszi; ennek oka ép ebben van, hogy a segély eredményes és gyümölcsöző legyen; el ne temetessék hasztalan erőfogyasztásra.

De legfontosabb és hitünk szerint döntő befolyást gyakorolt az egyházkerületi közgyűlésre a 4. és 5. elv, melyek szerint megkivánja az egyet, hogy a tőle eredt segélyre vonatkozó nyugtánok a segély eredete ismertessék el, és hogy a Kulturreglet a tulajdonjogot fentartja az általa alapított befektetésekre. E két passzus oly szintben lett feltüntetve, mintha itt az autonómikus jogkörbe átespárlás volna szó, holott ép e pontban van élesen két külön mondatban kifejezve a különbség, ha a segélyt az egyházi főhatóság útján adja az egyesület vagy közvetlenül. A befektetésekre vonatkozó pont szóról szóra így hangzik: „Uj intézmények létesítésénél az egyet által tett közvetlen beruházásokra nézve a tulajdonjog fentartandó és az egyet közvetlen felügyelete biztosítandó. Tehát a közvetlen szó kétszer is kiemelve, holott az egyházzal kötendő szerződés mellett közvetlenül segélyt adni lehetetlen. De hogy erre távolról sem gondolt az Emke ig. választmánya, álljon itt szóról szóra ugyanezen elvek 3-ik pontjából, tehát a mely a 4-iket közvetlenül megelőzi, az első mondat: „A felekezeti uton eszközölendő segélyezés mértékét az összes segélyezésnek 50 százaléka kívánjuk korlátozni, mire nézve az a fontos szempont vezérel, — hogy az egyet működését oly segélyezés nyújtása által nem akarjuk túlságosan absorbeálni, mely mégis egy más erkölcsi testület kezébe teszi le a további intézkést és rendeltetést.” Ki e pontot elolvasta, az teljesen meggyőződhetik, hogy a közvetett segély mértékét azért szállítók le 50 százalékre, mert tudtuk, hogy az intézkedésről le kell mondani az ily segélyezés esetében.

Egyetlen mondatot lehet félre magyarázni. Ez a 4-ik pont utolsó mondata, mely így hangzik: „A felügyeletet egyetünk főkök által gyakorolja.” Ki a szoros összefüggést megfigyeli, felekezeti disziplina körébe avatkozást nem lát e pontban; ki elolvasta, hogy az intézés a felekezeti uton segélyezéssel szemben az egyházi: nem gondolhat autonómikus sérelemre, mely nem váltható egy oly nagylelkű alapító, ki jövedelmének 50 százaléka a jövedelmének 50 százaléka mond le. De ha ezt így lehet érteni: arra való a szerződés, hogy az ily féle magyarázható passzus teljes cautelával láttassék el.

Ime azon érvek melyek döntő befolyást gyakoroltak a legnagyobb magyar felekezeti souverain testületére határozata hozatalánál.

Bizottságunk beható tanácskozás után teljes megnyugtást szerzén magának arról, hogy a maga részéről támadás az autonómikus szabadság ellen nem intéztetett, másfelől kötelességének ismeri a félre értesek feloldozását, és ezért mint eddig, úgy most is ugyanazon mértékkel alkalmazni a segélyező kérdésében, melyet a többi magyar egyházzal szemben alkalmazott, indítványozza: mondja ki az Emke ig. választmánya, hogy bizottságunk emez előterjesztése értelmében felvilágosítás adandó az erdélyi ev. ref. egyházkerületi állandó igazgató tanácsának a fennforgó félreértésekre nézve, egyszersmind kijelenti, hogy a f. é. jan. 7-iki átiratában kimondott elvek szemmel tartásával a szerződés most is hajlandó. Ha pedig nem hajlandó a szerződéses viszony létesítésére, kéri az igazgató tanácsot: álljon el azon merev utasítástól, mely megtilja alantossainak a segély elfogadását, hanem egyezzenek bele, hogy az ő közvetítése mellett egyelőre 10 évre segélyt nyújtsanak az E. M. K. E. említett átiratában megjelölt helyeken az ott kitért célokra; különben a legnagyobb sajnálattal venné az E. M. K. E., hogy a legnagyobb magyar egyház részéről a maga önkéntes ajánlata, mely az egyet jövedelmeinek gyarapodása, mértéke szerint az 50 százalékos keretben belül növelsék, el nem fogadtatván még szerződés nélkül sem, a segély e részéről másként legyen kénytelen intézkedni.

A 7-es bizottság 1887. decz. 10-én tartott üléséből

Dr. Hegedűs István, Bartha Miklós, előadó, elnök.

A 7-es bizottság fenti javaslatát az Emke ig. választmánya egész terjedelmében azon módosítással fogadja el, hogy az Emke ig. választmányának válasza intézkedés a főtisztelendő egyházkerületi közgyűléshez, illetve annak elnökéhez: báró Kemény G. bor ő nagyméltóságához annak kijelentésével, hogy az összeg az előbbiek értelmében rendelkezésre áll.

Kelt Kolozsvárt, az igazgató választmánya 1887. decz. 12-én tartott ülésében.

Sándor József, Gróf Bethlen Gábor, titkár, elnök.

Kálnoky-krisis.

Az „E-s” bécsi tudósítója a következőket írja:

Külgyminiszterünk egy percze sem gondolt arra, hogy állásáról lemondjon s tegyük hozzá, erre nem is lett volna semmi oka. A felség bizalmát Kálnoky most is teljes mértékben bírja; politikája pedig eddig sehol kudarcot nem vallott.

A mi külgyminiszterünk demisszióhírének ürügyül szolgált, az Kálnokynak már többször, de utoljára különös súlylyal hangzottat elégedetlensége az osztrák belpolitikával.

Kálnoky sohasem helyeselte Taaffe nézetét a szlov nemzetiségekkel szemben, s most midőn viszonyunk oly feszült Oroszországgal, határozottan kikelt ez ellen az irány ellen. Támogatta őt Bylandt Rehidt gr. is, ki a szláv áramlatot a monarchiában veszélyesnek tartja a hadsereg egységére nézve.

Hogy Kálnoky, mint a közös hadügyminiszter, egy orosz háború eshetőségét tekintve, legutóbb egész erőlylyel így nyilatkozott, legfeljebb helyen, hogy nem lehet tovább is Csehországban s a szlovén horvátokkal orosz politikát folytatni. Ez együttes kijelentések mely benyomást tettek a felségre, s ma már úgy áll a dolog, hogy ha valaki megy, úgy az nem Kálnoky, de Taaffe leendő ismétlem, Kálnoky állása ma színdarab, mint valaha.

A külhelyzet folyását igen komoly. Oroszország el van tökéve arra, hogy Bulgáriában akcióba lép. A hadseregpontositások Lengyelországban egyelőre csak defenzív jellegűek; Oroszország ott csak védelmi helyzetbe akarja magát tenni, míg operációjának színhelyét a Balkánban keresi ismét.

Hogy konfliktusra kerül-e a dolog Ausztria-Magyarországgal s Oroszországgal közt, az tőlünk függ, vagyis attól, mennyit akarunk mi Oroszországnak engedni Bulgáriában? Az egyszer áll, hogy Szt.-Péterváron többé a mai csekély moszkovita befolyással Szófiában meg nem elégszenek, de mérvadó állás elfoglalására törekcszenek.

Erről az irányról III. Sándor császár többé le nem terelhető, s bizonyosnak vehető, hogy az előkészítő diplomáciai lépések mindjárt új útán megkezdődnek a szt.-pétervári kabinet által. Oroszország követelni fogja Bulgáriának kiszolgáltatását az orosz befolyás számára, új fejedelmválasztást, orosz had- és külgyminiszter Szófiát.

ban stb. — s kész e változást katonai intervencio útján is foganatosítani. Az a kérdés aztán, ellentáll-e foggyeressen Ausztria-Magyarország, hogy miként és hol?

A döntés okvetlen Bécsben áll.

Háború küszöbén.

Mit csinálnak Bécsben.

Az orosz hadikészülődések ellenében teendő intézkedések tárgyában vasárnap közös miniszteri tanácskozás lesz Bécsben, e végül Tisza Kálmán miniszterelnököt pénzügyminisztert már szombatra Bécsbe hívták. Az eddig tartott haditanácsok megállapították amaz ellenintézkedések alapelveit, a melyekhez Ausztria-Magyarországnak abban az esetben nyulni kell, ha Oroszország határainak mentében fenyegető kényszerítő lépéseket folytatná. A folyamatban levő további katonai tanácskozásokban megállapítják az ellenintézkedések minden részleteit, valamint az esetleges ellenakció költségeit. Az ezekre vonatkozó tanácskozásokat még e hét végeig befejezik.

A külgyminiszter hivatalban a galíciai helyszínt igen komolyan tekintik; határozott hírvannak arra nézve, hogy nemcsak a bihari katonai intézkedéseket fognak tenni. E tételes helyen különben a politikai helyzet egyelőre változatlanul tekintik.

Hivatalos hang.

A bécsi katonai tanácskozásokról a uralkodó elnöklöte alatt, a „Politik” egy kommunikát hoz, melyben ez áll:

A csapattömegek, melyeket Oroszország határainkon összpontosított, nem hagynak közönyösen. Ily hatalmas csapatokat egy állam sem bírhet a határain. Oroszország nem távolítaná el csapatait határunkról, részünkről épen Gácsoránál volna csapatelőretolások által megerősítendő. Ez még nem volna háború, de egy sokk el nem viselhető helyzet, mely a legveszélyesebb véletlennek szabad utat engedne. Az inpozans számú orosz seregyonok megmaradása határunkon Ausztria-Magyarországot amkényszerítene, hogy a béke és becsülete nevében katonai ellenrendszabályokat hozzon.

Védelem és támadás.

Beavatott körökben azt állítják, hogy Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország új nemű szerződést kötöttek, mely szerint a kölcsönös támogatás nem csak akkor kötelező, ha a 3 hatalom valamelyik megtagadja, hanem akkor is, midőn egyik saját nagyhatalmi állásának védelme végett támadni kénytelen.

A francia kormány.

Mint Párisból távirják az új kabine nyilatkozata a kamara csüörtörki ülésén vastatott fel. Több tétéleiben a következőket tartalmazza.

A kormány nem ismer más becsülvé, mint azt, hogy a republikánusok között a egyetértést, mely folyó hó 3-án létrejött tartóssá tegye. Az ország ezen kiváló jelenségében bizonyítékát látja a békének, melyre törekszik és reméli, hogy a politikai igazságokat végre a nyugalom fogja követni, mely az ipar és kereskedelem föllendítésére feleltetebb szükséges. Hogy az ország várakozásainak megfelelőhessünk, teljes adással foglalkozni fognak a pénzügyi, gazdasági, közigazgatási és katonai kérdésekkel, melyeknek megoldása a parlament feladata.

— Magát most egy nagyon-nagyon természetes és nemes érzélem ragadta el. De ne feledje, hogy én ezt nem fogadom végleges válaszáknak.

— El fogadhatja. Most ez életben se ha sem fogok többé önnel beszélni!

— Ez csak gyermekes hóbort! kiáljatürelmet kissé elvesztve. Majd meg fogja véleményét változtatni midőn, midőn nem lesz egy 3-ik személy által befolyásolva.

— Én ön iránt soha sem változtam meg. Lord Lorraine, álljon félre az utamból!

— Én nem hiszem, hogy maga tudat, hogy mit utasít vissza, mondja erős önnak, hogy gyakorolva önmagán. Maga olyan gyermek, ajánlatom oly kevésnek tetszik most előtte. De ha majd meggondolja a dolgot, tudni fogja, hogy mi az.

— Nem ajánlhatna ön nekem semmit a mi annyira érdekelné mint egy varró foka.

— Grófnak lenni és minden szép s kellemes dologgal birni, a mit pénzrel megszerezhet?

— Lessz szives kinyitni az ajtót előtem, hogy mehessek?

— Még nem érezhetem el, választól, és egyik kezemet ismét megakadja fogni; de mind a kettőt a hátam megé teszem.

— Zsuzsa, én feleségemnek kívánom magát, drágám, én meg akarom magát tanítani, hogy szeressen!

— Egy szót se többet! kiáltom a Charmián kétségbeesett tekintetére visszagondolva.

Gyűlöltöm önt, Lord Lorraine. én önt mindig gyűlöltöm! S ha ezerszer kér meg feleségül, ezerszer fogom mondani, hogy „Nem, nem, nem!”

(Folyt. köv.)

Charmian.

Angolból fordította: Amica.

VIII.

(Folytatás.)

(23)

— Édes gyermekem itt nincs szó az elhagyásról. Viszonyunk már hetek óta felbomlott.

— És miért? — Egy bohó gyermekes csínyért?

— Nem csak az volt az oka. Eljegyzésünk egy sajnos tévedés volt — természetünk annyira különbözik, hogy mi soha sem találunk volna egymással.

— Lord Lorraine, azt önnök előbb fel kellett volna fedezni, — mondom szemrehányó hangon.

— Igaza van. De el voltam bűvölve. Azonban én nem tudom hogy miért beszéllek én magával e tárgyról, kivéve azért, mert azt képelem, hogy magával szembeni akadályokat az gördített utamba. De higgye el — jobb lesz így Charmiának.

Lehet hogy ő most nem úgy gondolja; ő szenvedélyes makacs természetű, s tetszett neki érdemelességemre nagyon sok szeretetet pazarolni, pedig mondhatom, hogy nem bölcsesség az asszonyoktól, háládatlan nemem iránt szeretetüket oly nagyon és nyíltan kimutatni. De az olyan heves szenvedély mint az övé, soha sem tart hosszasan. És képzelje el, hogy mi lett volna a mi házasságunk, ha e muló szenvedély kiégette magát, hiszen nekünk egyetlen egy izlésünk sem egyezik!

Csak a Charmián szemében láttott gyötrelmek az emléke ad erőt, hogy végig hallgassam. Gyűlöltöm — gyűlöltöm az ő hideg határozott hangját, az az összpontosított önaralmát, melyel állókodóságot tárgyalta, azt a nyugodt modort, melyel a

Charmián makacs természetéről és arról a szerelemről beszél, mely annak a szívét emésztí.

— Lord Lorraine önt soha sem fogja asszony úgy szeretni, a hogy Charmián szeretni — mondom.

— Remélem hogy nem! — válaszolja vállalt alig észrevehetőleg felhúzva.

— Ön azt reméli, hogy nem?

— Igen. Az olyan szerelem nyomasztólag hat rám, és soha sem tudnám viselni. Rettenetes ellenszenvem van mindenfélle tulságoskodás iránt — de leginkább az érzelmek túladásának a kimutatását utálom. — Mentül nyugodtabb a tartózkodóbb a nő, — annál jobban tetszik nekem. Az a nő, a kit én szeretek, legyen olyan mint a hűvös nyári szellő, nem pedig mint a tropikus nap, mely perzsel és éget. Zsuzsa, maga olyan mint egy kis hűvös nyári szellő, — egy nagyon fagyos kis szellő. — De kellemes feladatom lesz megtanítani hogy szeressen, fogadom, hogy majd ha szeret, akkor sem vallja be, s kedves tartózkodásért csak annál jobban fogom szeretni.

— Lord Lorraine, mondom önnepélyes hangon, nagyon egyenesen állvs előtte, én önt soha sem tudnám szeretni, és ósalódik ha azt képzeli, hogy engemet komolyan szeret. Én csak egy egyszerű kis falusi leány vagyok; az az élet, a mit az az ön oldala mellett lennék kénytelen folytatni, soha sem elégítene ki, — az nem nekem való. — Most ön azt gondolja, — hogy szeret, de később tudatlanságom bosszantáná — és — és — úgy érezném magamat, mint egy kalikába zárt madár, és nagyon hamar meghalnék. — Tehát kérem, vessen ki a fejéből, — és gondoljon arra, — a ki önt szereti — aki — aki —

Nem tudom folytatni, félig bosszankodó, félig mosolygó tekintete zavarba hozta.

Nagyon különös helyzet; de különösége akkor nem tűnt fel előttem — nem tudok mássa gondolni, csak Charmiánra, és arra, hogy ezt az alkalmat, hogy használjam fel legjobban, ezt az alkalmat, mely talán az utolsó, hogy azt a félreértést, mi közté és ez utálatos ember között, kit ő oly nagyon — de nem bölcsen szeret — felmerült, eloszlassam. Ez egy gondolatba merülve nem gondolok egyébre, sem a Charmián dühös bosszúságára ha megtudná, hogy érdekében mit cselekszem, sem arra a szerelemre, — mit az ő szeretője irántam nyílvánit, amibe én ugyan nem tudok binni.

— Zsuzsa, én nem hiszem, hogy az ő ügyeibe bele avatkozik, jegyzé meg Lord Lorraine.

— Tudom hogy nem köszönné meg, sőt talán megölne. De nem tudom elviselni, hogy oly szerencsétlennek lássam, nem tudom elviselni!

— Jobb most egy kicsit szenvedni, mint egész életén keresztül szerencsétlenné lenni.

— De miért lenne szerencsétlen?

— Magára bízom a megítélést. Boldog lehetne a Charmián egy olyan férjvel, a ki nem helyeselné azt, a mit ő legjobban helyesel, a ki hibát találna minden cselekedeteiben, a ki nem tudná szenvedélyes szerelmét — hasonló szerelmemmel viszonozni.

De ön szereti Charmiánt? kiáltom a sajnálkozás, kétségbeesés és harag hangján.

Kell hogy szeresse, senki sem ösmerheti egy, hogy ne szeresse! Én annyira szeretem, hogy megtudnék balai érte e pillanatban, és ön — ön —

Zokogásom miatt nem tudok szólni. Lord Lorraine egy pillanatig az ő nyugodt hideg mosolyával néz rám; aztán kinyújtja a kezét, megfogja a kezemet nagyon gyöngéden tartva azt.

— Zsuzsa, én magát óhajtom — maga iránti szerelemem egy más nőnek a képét verte ki fejemből. Ha Daere Charmián kívül nem volna más nő a világon, még akkor sem venném el feleségül.

Mindennek vége. Miután így tudott beszélni, nácson reménységem, hogy valaha visszatérjen Charmiához. És tudva, hogy Charmiának az ügye el van vezetve, nem ügyelek többé arra, hogy saját érzelmeimet vagy a Lord Lorraine iránti véleményemet eltitkoljam.

— É: én megmondom önnök, hogy mit tartok önről, azon félték tartozkodás nélkül amiről az előbb beszélt! kiáltom kezemet a megvetés és gyűlölet mozdulatával rántva ki kezéből. Ön Grófnak nevezi magát; de nem hiszem, hogy egy közönséges polgári származású ember annyira alacsonyítaná magát, hogy egy ártatlan leánnyal szembe azt a szerepet játssza, amit ön játszott. Ön kegyetlent, utálatosan viselte magát — és én azt remélem, hogy meg fog bűnhődni miatta remélem, hogy úgy fog szenvedni ahogy — a hogy Charmiánt szenvedtettem! Igen, én ezt remélem! És — és — ennyi az egész a mit mondani akartam.

Elfordulok haraggal, s keserű könnyek peregnék le arcomon.

— Zsuzsa.

Az ajtó felé megyek mint ha nem hallottam volna szavát.

— Coentry kisasszony, kérem halgasson meg egy pillanatig.

Az ajtó és közöttöm áll, úgy hogy kénytelen vagyok rá hallgatni.

stírgós feladatát fogja képezni. Azon-
ként, hogy az államháztartásban helyre-
állítsa az egyensúlyt, mely jelenleg meg-
zavarva az egész világon az uralkodó
és mezőgazdasági válság következté-
n.

Az ipar emelése céljából megfelelő mun-
datokat fogunk elkészíttetni; a honvéde-
lem érdekében áldozatokat fogunk hozni, tö-
bbször fogunk megtekintéseket tartani; tel-
jes erővel azon leszünk, hogy a csempé-
ket megzússzassuk, hogy ezáltal is elő-
juttassuk az államháztartásban az egyen-
súly helyreállítását.

A miniszteri nyilatkozat továbbá több
nyilvános reform-törvényjavaslatokat helyez
kilátásba, melyeknek tárgyalását a kabinetsér-
nyek tartja; Ohajja továbbá az összes ka-
ni törvényeknek mindegyikét megszavazást,
kijelenti, hogy e mű befejezésre az ös-
ségi republikánusok egyetértése szükséges.
Ministerium utal továbbá azon jó vi-
gyagra, mely Franciaország és a többi nem-
zetek közt fennáll és következőleg végi nyi-
latoztat.

Ohajjuk a béke fenntartását s munká-
latok fogunk a béke érdekében kifejez és az
országban a kedélyek lecsillapításán. Mint a
biztonság hűsége lesz teljes határo-
lással tisztelettel fogunk szerezni az al-
talanoknak és a törvényeknek. — Tiszta-
ságnak vagyunk feladatunk nehézségeivel, de
hiszen vagyunk kötelességeinket teljesíteni,
melyeket a köztársasági Franciaország te-
teltye és boldogítja a kormányra rónak.

Baj van.

Nem beszélünk többé a templomkörüli
monokról, a melyek nem is romok, hanem
otthonyok és a melyek alaposan megfe-
leltek díszes kis Kolozsvárnak; sem pedig
díszes torony deszkablakairól, a melyek
aból vaskarika. (Mert egyre megy; desz-
kából füveg.) Hadd díszeljen ez a világ
nem több hányadik csodája odafele a ma-
gyarságban, — már csak annak bizonyosá-
gát is, hogy nemcsak lantornából, papir-
ból, üvegéből stb. hanem deszkából is lehet
alkotni készíteni. Hat mondom nem beszé-
lek erről, — nem, mert a sok hiába való
igyekeztet bele szokott fáradni az ember.

Isten nek, ha már úgy van, úgy is
szed ez meg a világ világ lesz, mely álli-
tásomat megbizonyítja diszkapuskodó hid-
dozta is, hol szeptember óta mindenké-
t, hó-
lat vár és szeretet fogad.

Hát adja isten egészességünkre!
Azonban nem halgathatunk el, hogy a
kutyák olyan nagy urak és haborítá-
si dominálnak mindegyik a városban.

Igen is a kutyák. Ezek a harapós négy
lábú állatok, a melyek napestig tetlenül ka-
radoznak az utcákon.

Tudom, hogy soa hós lajdinaut lefogja
lőhőni felénk természetemet és sok ven-
lely vagy asszony s tan megember is halálos
ellenességem lesz kedvenoz kutyája ellen tett
agrovásomért, de én mindezek dacára is
rádolom a négy lábú állatok e faját.

Ugy történt, hogy a tegnap egy rakás
apró-cseprő gyermek játsza, zsiabogva ha-
adt az utczán hazafelé az iskolából. Ime
gyereke az egyik sikátorból egy szürke
harasznak tünik elé s minden válogatás nélkül
alálbalni kezd egy apróságot. A gyermek jó
feszítéstől sugallva a földre vetette magát
egy a bundas dög csupán a táskáját ban-
dolta. Hal istennek az ijedségen kívül nem
történt semmi baj.

De történetetett volna. És itt a bök-
kenő. Lehet, hogy az a kutya véletlenül a
szívjógó gyermek csoport közé kerülve, in-
kább félelemből, mint gonosz szándékból
kért harapni. Tehát inkább védekezni,
mint támadni akart. Azonban én ezt a
védekezést sem nem respektálok, sem nem
tagadom el. Mert a kutyának semmi körül-
mények közt sincs joga harapni, ha mind-
járt holmi keszéljében kavészin vizsla is.

Nem akarok én ezzel a főkapitány ur
szájára cselezni, csupán a kutyák korlát-
s szabadságát egy szajkossárral megszűki-
m. Sok szükséges dolognál szükségesebb
a uraim. Naponta előttünk vannak a szo-
nary példak. Mert nem minden kutya ba-
naryszeliséggű (En meg azt sem tartom an-
nak a melyik szemem láttára a gazdájával
kült és kávét reggelizik.)

Nem bizony, sőt minden pestisnél ra-
padosabb és veszedelmesebb betegség jár kö-
vetkezik az ebdüh: Egyetlen ilyen dög, be-
düh a rettenetes betegséget annyi masba a
hívat utjába talál. Vagy ki biztosít min-
t arról, hogy az uccán minden pillanat
ban nem ugorhatik ránk egy veszett eb. Hol-
na itt a mentesség? Hiszen még a remény-
ség is csak Pasteurról állhat meg, s ki tud-
nolevőleg Parisban lakik.

De ha minden városnak száz Pas-
teurje volna, még akkor sem szabadna egy
rendezett városnak, ilyen rendetlenség-
et tűrni. Nem is tűrik maútt. Még Dees
s megantánna ezt a napokban a mega ka-
na, hol egy dühödött eb négy embert és egy
más rész kutyáit marcangolta össze. Ezen

emberek közül egyetlen egynek állott mód-
jában Pasteurhoz utazni.

Szólunk mi már erről máskor is. De
a tekintetes urak azt mondták: kutya baj!
Tehát kutyába se vették.

Nagy baj!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, december 17.

— **Endrődi Sándor**, lapunk mun-
katársától, kitől a napokban közöltünk for-
ditást Heine dalaiból, mai távozásátunk-
ban mutatunk be olvasóinknak "Dalok"
címmel egy pár meleg hangú kedves köl-
teményt. Hiszünk, hogy olvasóinknak örö-
möt szerzünk, ha Endrődi nevével gyakran
talaikozik lapunk hasábjain.

— **Az Emke választás az erdélyi ref. egyházkerülethez** egész ter-
jedelemben hozza az "Ellenzék" jelen szá-
ma. Felhívjuk e helyen is olvasóink szíves
figyelmét a nagy fontosságú ügyiratra.

— **Felügyelés** a női kézimunka ta-
nítása felett. Mgyénk érdemes tanfelügye-
lőjének felterjesztése folytán a vall. és köz-
os. m. kir. miniszter, közzetve arra hívta
fel a banff, -hunyadi állami népoktatási in-
tézetek gondnokságát, hogy kérje fel Gyar-
mathy Zsigmondné Hőry Etelka é nagysá-
gát a női kézi munkának lelkes támoga-
tóját s a "kalotaszegi varratás"-ok buzgó
terjesztőjét, mennyiben ideje és körülmé-
nyei engedik, a b-hunyadi és környékbeli
all. és községi iskolák női kézi munka ta-
nítása felett gyakoroljon felügyeletet, il-
letve adjon utasításokat, jelöljen irányt a
női kézimunkának hasznos oktatása tárgya-
ban. Ha a kérés meg lesz hallgatva, úgy
véljük Banffy-Hunyad és környékének női
kézimunka tanítása, csak rövid időn is, még
sebb eredményeket fog felmutatni, mint
eddig.

— **A székelyföld vasúthálózatá-
ról** tartott csütörtökön felolvasást Kovács
Gyula, magyar államvasúti mérnök Bpest-
en a mérnök és építészegyletben. Előre bo-
csátva vicinális vasutaink fejlődésének főbb
mozzanatait, ismerte a székely vasúthálózat
tervét, a mint azt Udvarhely és eskimegye
létesíteni szándékozik és ezzel szemben ki-
emelte a Maros-Olt folyók völgyeiben Szász-
régentől Barossig vezetendő közvasutak elő-
nyeit úgy közgazdasági, mint műszaki te-
kintetben.

— **A pápa jubileuma**, XIII. Leo
pápa aranyünnepét, mint Romából jelentik,
Szt. Péter templomában fogja tartani. Mióta
1878-ban megkoronozták, a mostani pápa
nem misztéri Péter székesegyházában. Mint
akkor, a jubileumi misén is zárva lesz a
székesegyház. Tudvalevőleg 80,000 ember
fer el benne, de csak 60,000 jegyet fogunk
kiadni, még pedig első sorban a zarándok-
latok tagjai részére. E hó elejéig több mint
10,000 külföldi vendég volt bejelentve. A
második magyar zarándoklat fogadására
szintén előkészületeket tesznek. Azt hiszik,
hogy a zarándokokat Haynald bíbor-
nok fogja a pápa elé vezetni.

— **A magyar-igényi magyar olva-
sóegylet** eaját penztára javára decz. 27-én
ez ev. ref. iskola helyiségében tiszteas tan-
mulatságot rendez.

— **Áruló a francia hadsereg-
ben**. Három nappal ezelőtt Nizzában egy
Chatelain nevű katonát fogtak elazon gya-
nyu terhe alatt, hogy Németország-
nak katonai titkokat árult el. A nyomoz-
ás, — távirják egy bécsi lapnak, — ki-
derítette hogy Chatelain tényleg 30,000 frank-
ért adott el Németországnak Lebel fegyve-
rekhez való töltényeket.

VÁROSI HIREK.

— **Az Emke téli estélyei** az idén
is a tavalyihoz hasonlóan előkelő fényfel-
nak megtartatni Kolozsvárt. A városi vá-
lasztmány elnöksége már megtette kéré-
léseit irodalmunk és művészetünk ama ki-
válóságaihoz, kiket az idénre a kolozsvári
közönség körünkben tisztelhetni leginkább
őhajtott. A választók közül örömmel közöl-
jük először is a Beniczkyé Bajza Lenke
meleg hangú, szép levelet, melyet Deaky Al-
bert alelnökhöz intézett a mint következik:
"Tisztelt uram! Szíves és engem külön-
sen megtisztelő felhívását, hogy vala-
mit műveimből e tél folyamán fel-
olvassak, vettem, és a legnagyobb örö-
mmel, készséggel teljesítem kívánságát. —
Mindig nagy örömmel szolgoltam, ha csekély
erőmet, szorgalmamat és szerény tehetség-
emet valamely jó cél előmozdítására sze-
neltethetem, de kétszeresen örövendek annak,
hogy kegyetek reám gondoltak, s hogy al-
kalmam nyílik a gyönyörű Erdély lelkes né-
pével megismerkedni, mely minden szép, jó
és nemes cél előmozdításában az első kö-
zé tartozik, s minden eszközök meg-
ragadott, hol tenni s a jóért és
nemesért buzgalkodni kell. Fogadják kérem legmelegebb köszönetemet
szíves felajánlásukért, és tudassék velem,
melyik hónap, hányadik napján kell a fel-
olvasásra Kolozsvárt lennem. Midőn ke-
gyedet még arra kérném, fejezze ki köszö-
netemet a közművelődési egyesület tisztelt
választmányának, maradtam tisztelettel Be-
niczkyé Bajza Lenke.

— **Közzgyűlés**. Karácsony 3-ad na-
pán tartja az Emke kolozsvári városi vá-
lasztmánya rendes évi közgyűlést d. e. 10-
kor a redout épület nagy termében. A gyű-
lésen minden tag szavazati joggal bír, ha
tagsági kötelezettségeinek eleget tett.

— **Az Emke kolozsvári városi
választmánya** f. hó 18-án (vasárnap) d. e.
11-kor az egyet közp. irodájában (: Főter-
iparossegylet palotája emelet) gyűlést tart,
melyre a t. vál. tagok és az egyet alapító
tagjai tisztelettel meghívattak. Tárgyak 1.,
a decz. 27-én tartandó közgyűlés előkészí-
tése, 1. a női vál. megalkotásának ügye.
E nagy fontosságú gyűlésre kértnek a t. t.
tagok minél számosabban megjelenni Deák
Albert, alelnök. Kuszó István titkár.

— **Uj tudorok**. Egyetemünkön ma-
délben két végzett hallgató nyerte el a
tudori diplomát a szokott ünnepélyes fel-
avatás kíséretében. Papp Gyula ur ar-
vosi tudományok; Kőrösi György ur, a
bölcsészeti tudományok tudorává avatta-
tolt fel.

— **Felolvasások**. A David Ferencz
Egylet felolvasásairól a hírlapokban is köz-
szertelt programmban a vál. némi módosítást
eszközölt s azt egyszersmind ki is bővítette.
Ehez képest a következő felolvasás gyűlé-
sen, mely karácsony 3-ad napján (decz. 27-
én fél 4-kor) tartatik, özv. Vass Mihlós-
nak a nő feladatáról a 60-as években írt
elmékedése fog felolvasatni. Az igaz hoi-
leány fájdalmainak ad olyan kifejezést a
milyent csak abban az időben lehetett. Az
íróról az 50 és 60-as években ismeretes volt
eszmédus rajzairól. Az egyet felolvasásai
között ez lesz az első melyet nő tart. A
választmány azzal az újabb hírrel kedves-
kedik az érdeklődő közönségnek, hogy ja-
nuár 29-én Grac Mór helybeli ev. lelkes
ur lesz az egyik felolvasó. A következő 4
gyűlés programja: Decz. 27 Dr. Bar t o k
István: A pap mint az egészség őre. Vass
Miklós: Egy szózat a Székelyföldről, fel-
olvassa Mózes András lelkész. Jan. 29-én
K o v á c s i Antal Gusnusa nevelésben. Grátz
Mór: Egy reformátor családi körében. Febr.
K o v á r y László: Társadalmi kérdés, Fagh
né Gyöngy Izabella: Az anya. Marcz. K o z m
a Ferencz: A vallásos nevelésről. Boros
György: Templombajlás és nemjárás. Kül-
lön meghívó nem fog kibocsátatni. A gyű-
lések nyilvánosok. Minden érdeklődő szíve-
sen látott vendég.

— **Uj gyár Kolozsvárt**. Egy több
tagból álló részvénytársaság szappangyárt
akár létesíteni városunkban, s e célból a
várostól akarják kibérelni a libezsgáti ma-
lom helyiségeit. Ha a város e helyet ki-
adja, a társaság még a tavaszon hozzá fog
a gyár építéséhez.

— **Meghívó**, A K. A. C. versenybi-
zottsága megajlja, a club alapító rendes és
pártoló tagjait, a decz. 19-én hétfőn a tor-
navivó épület tornatermében tartandó zár-
gyakorlatra. A gyakorlatok kezdődnek este
fél 7-kor s tartanak 8 óráig. A gyakor-
latok sorrendje: 1. Tömeges boxolás (az is-
kola gyakorlatok bemutatása.) 2. Páros
ökölvívás, 3. Kard vívás, csoportban és pá-
rosan. 4. Különböző torna-gyakorlatok 5.
Tör vívás. 6. Athletikai erő gyakorlatok.
Névre kiállított meghívók nem küldetnek
szét.

— **Dal-estély**. A polg. dalegylet pártó-
tagjai részére 1888. év jan. 8. a városi "Re-
doute" termében táncol egybekötött dal-
estélyt fog rendezni.

— **Az Athletikai Club új tagjai**.
A decz. 15-én tartott választmányi gyűlé-
sen, a jelenlévők közül felvették: a.)
rendes tagokul: gróf László István,
Matskásy Pál, Gamauf Vilmos királyi taná-
csos, Csejthei Antal kincst. ügyész, Gajza-
gő László, Bogdan Miklós, Gergely Andor,
Böhm Endre, Papp János, Barbal Kelemen,
Albert Áron, Nema Ede, Biró Sándor,
Csintrop Józsim, Pogány Béla, Karácsonyi
Miklós, Kórody Béla, Hadnagy Vincez, Ru-
isz Antal, Blönyi Dénes, Rohonczy Zsig,
Ferenyöz Karoly, Bikfalvi Antal, Damokos
Dénes, Bene József és Fekete Mihály urak.
b.) pártoló tagokul: Deésről: özv. br.
Horváth Sámuelné, br. Thorozsai Viktor,
Kováts Albert, dr. Hankó Ödön, Bokócs
Andor, Döszeghy Sámuel. Kolozváraól:
Pataký Sándor és Polcz Rezső.

— **Gyászos lapja** van ma a rend-
őrségi naposkönyvek. A 1. számú rendőr,
Hubai János 68 éves korában 25 évi szol-
gálatá után elhalálozott. Kiannyi rendet-
lenkedőt elfogott vala s kísért a czellába,
elfogatott a legnagyobb Imperátorról s örö-
kös fogásba került. Legyen esend és béke
porai felett!

— **Rendőri hírek**. Lopnak a vá-
rosban mindenfelé s bár a rendőrség be-be-
sér egy pár jó madarat, nem szolgál elret-
téntesül a többieknek. Az éjjel Fodor Dé-
nes kulközép-n. 121. sz. házától elvittek egy
szűrt s kisebb ruhamenteket. — **V e r e k
e d t e k** a Fibánné mindig zajos korcs-
májában Jónas Gy. és Filep Gy. a miért
bekísértettek. — **E l m e b e t e g s é g** tū-
netei mutatkoztak H. J. mérnök Csiki Jó-
zsef nevű Kicsisán s jelentés után a szo-
rocsástent a Karolina kórház megfigyelő
osztályába helyezték el.

A meghülésről.

Bpest, decz. 15.

Müller Kálmán dr. egyetemi tanár ma az
ors. közgazdasági egyesületben e cím alatt igen
érdekes és szellemes előadást tartott.

Épp oly szellemes, mint tanulságos módon is-
mertette ezt az időszerű bajt és találó megjegyzéseivel
fűszerezte előadását — valóban kellemes estét szer-
zett a megjelenteknek — és főleg a díszes közgyű-
ségnek.

Azon kezdte, hogy sokan egyáltalában tagadják
a meghülés létezését, mert az eddig mesterségesen, ki-
sérlet után előállítani nem sikerült fölhevített és jég-
hűtött vízbe mártott állatokon, de úgy véli, közel van
az idő, midőn e baj alapokait is kifizérteni fogják és sike-
rűlni fog előidézni, hogy a másokak prüsszentsenek, a
kutyák pedig "fátyolozott hangon" ugassanak.

A meghülésnek különben három módját sorolja
fel, u. m. általános hőelvonás, pl. hideg öszi időben va-
ló furdásnál, télen a templomban való hosszabb tar-
tózodásnál; másodszor a jelentékeny hőkülömbözést,
midőn pl. valaki a meleg ágyból fűtlen szobába ug-
rik ki; és harmadszor egy testrészeknek, például a láb-
nak meghűlése, vagy egy pohár hideg víz után bekö-
vetkező meghülés.

A meghülés nem egyéb, mint hőszabályozásunk
zavarai és annak káros következményei. Érdekese-
n ismertette az emberi hőszabályozó készüléknek, az idegek-
nek, a bőrnek működését, az emberi hőnek kisugár-
zását és elpárologását, a véredények szűkülését és tágul-
lását, a vérkeringés ingadozását.

A meghülés okait — ugymond — nem körül-
ményekben, hanem egyéni fogékonyságokban kell keres-
ni. Minél gyérabban kitesszük magunkat a hidegnek,
annál jobban megvédjük és megvédődünk ellenében.
Fokozódik az egyéni diszpozíció a rossz ruházati és
lakásvizonyok folytán.

Kikel a felolvasó a gyapjú ingek viselése ellen,
a melyek túlságosan meleg és elkenyestetik a testet.
Hibáztatja, hogy a csecsemőket túlságosan begöngyöl-
ik, úgy hogy ilyen állapotban akár postára is fel lehetne
őket adni, sorsukat pedig rendszeren a hőmérő intézi el.

Sok a visszasság a fűtési viszonyok körül. Nagy
lakásban gyakran csak egy-két szobát fűtenek, míg a
többiekben a családtagok ki vannak téve a folytonos hő-
mérőskálváltásoknak. Sokan rettegnek a szellőztéstől,
mert észrevesztik azt a légárammal.

A hideg elleni edzésül ajánlja a hideg vízzel va-
ló mosdást és dörzsöléseket. Végül pedig figyelmeztette
hallgatóit, hogy vigyázzanak nehogy hazamenet megül-
jenek.

MŰVESZET.

* **Nemzeti színház**. Gáll Gyula föllép-
tével a Rantzauk. A föllépés szerződötetési
ozéltól történt. Tudósítástomat tehát azzal
a felolvasással írom, melyet élvezni kell a
bíralónak, mikor tudja, hogy részben tőle is
függ a szerződés meg — vagy meg nem
kötése.

A Rantzaukban három eredeti alakot
láttunk: Jean-t, Jacques-ot és Luise-t. Kovács
és Szentgyörgyi kiforrott művészetet, Fáy
Szereny a forrásban levőt, mely azonban
egy egy jelenetben a legtisztább vízi jege
czeket termeli, mutatnak be.

Iednyfi azt mutatta meg, hogy Nagy
Imrét és Gáll Gyula azt, hogy Ujházyt
sikerrel lehet utánozni. A jó utánzás is so-
kat ér; de az utánzás, még nem alakítás. A
modorosság több kevesebb hibájától nem ment
még a legnagyobb művész sem. Az után-
zásnak pedig mindig az a baja, hogy leg-
hamarabb az utánzott modorosságát saját-
ítja el. Vagyis: önkénytelenül növeli a pél-
danykép hibáit. A Nagy Imre játéka-
jának jellemző részei — az erények elhallgatá-
sával — hogy nem tud társalogni s zva-
vállás közben nyújtja a szavakat. Az Iványfi
Georges-a ezt a két hibát emelte érvényre
— s ha nem fejt ki nagy igyekezetet e
hajok leküzdésére, észrevétlenül eljut a
szemföldetgetés kellemetlenül lármás ak-
ciózáig.

Az Ujházy öregeinek jellemzettsége:
a selypítés, a szakadozottság s gyors leesés
a felső hangokból a mély basznusba. Gáll
Gyula vonásról vonásra utánozta e modort.
Az ilyen játékokban nem a művészet alkotási
eleme, hanem a pillanatnyi siker könnyű
eszköze nyilvánul. A Florence szerepét ma-
ként foglgni nem lehet, csak úgy, miként
azt Ujházy fogja fel; de eljátszani másként
is lehet. Ehhez a mély kedélyhez, alázatos-
sághoz, jószághoz egyszerűséghez és önmeg-
felekedző bátorsághoz épen nem szükséges
a selypítés és Ujháznak egyéb modorossá-
ga. Am, ha ő teszi, joggal teszi, mert saját
művészi egyéniségét jutítja érvényre. De
másként tenni nem szabad, mert mi nem azt
kívántuk látni, hogy milyen Florencet ad
Ujházy, hanem azt, hogy milyent ad Gáll.

E megjegyzésekből önkényt követke-
zik, hogy a Gáll Gyula játékaról ezuttal
határozott ítéletet nem tudok mondani. Any-
nyit azonban láttam, hogy tehetsége meg-
bírja a legezigorubb kritikát is. Ha én ben-
ne nem látok vala egyebet egy mindennapi
szárnypóbálgatónál, ki ma fellép egy nagy
szerepben, hogy aztán a szerződés után, a
harmad-negyed rangnak homályában elve
gyűljön: akkor beértem volna egy néhány
konvencionális szóval s napirendre térek
fölötte. De mivel látam, hogy valódi tem-
peramentuma van, hogy szép alakkal és
gyönyörű hanggal rendelkezik, hogy fiatal-
sága dacára otthon érzi magát a színpa-
don, hogy játékát minden momentumnál a ke-
dély melegsége hatja át: ennél fogva jogosan
vélttem használni a bíralat szigorát, mert jo-
gosnak tartom irányában a várakozást és a
reményt. Ohajtanám őt olyan szerepben látni,
melyet nem eltanult másától, hanem a me-
lyet megtanult önmagától. Ily esetben tűn-
nék ki feltétlenül helyessége és alakita-
sának művészeté. Tegnap után én sok jót
várok a holnapról. A ki ennyit tud, az többet
is tud. Talán gyorsabb a mozgási tempója,
mint egy ilyen öregnek lehetne, talán for-
dithatna még több gondot fogsorainak el-
rejtésére; a maszkjában is érezhető még
némi bizonytalanság; de ezek olyan kiszö-

gellések, melyeket a tapasztalás elsimit s
melyeknek goudos elkerülése csak hosszas
gyakorlat után várlható.

A közönség méltán fogadta a Gáll föl-
lépését rokonszenvvel s általános a hit, hogy
játékrendünk csak nyerne szerződötetése által.
J. K.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bűrlét 80-ik szám.
Kolozsvárt, 1887. december hó 18-án.
FELHŐ KLÁRI.
Népszínmű 3 felv.

KÖZGAZDASÁG.

Háborus hírek és a tőzsde.

A bécsi tőzsdén a Ruszki Invalid
cikkre következtében, melyhez az a hír is
járult, s fölötte izgatóság hatott a tőzsde
hangulatára, hogy a katonai tanácsoszmá-
nyokhoz Tisza miniszterelnök is meghívott,
majdnem minden értékre nézve romboló ha-
tas keletkezett. Az osztrák értékek közül
a májusi járadék 1.6 százaléka, a márciusi
járadék 1 százalékkal esett, a magyar arany-
járadék 1 és fél százalékkal, a magyar pa-
pirjáradék 83.25-ről 81.25-re esett. Más
osztrák papírok közül a Nordbahn részv.
decz. 5-től kezdve 120 frotot vesztett, a Län-
derbank-részvények 12 frot 74 krt, magyar-
gácsországi 10 frotot és a magyar értékek
közül decz. 5-ike óta az aranyjáradék 3, a
papírjáradék 4.65 frittall lett olcsóbb. Így a
magyar papírjáradék leszalótt arra a szín-
vonalra, melynél mélyebben az elmúlt fe-
bruári izgatottságok alatt sem állott.

— **Figyelmeztetjük** olvasóinkat a
kolozsvári *Kereskedelmi Bank* részvényárlá-
si felhívására, mely lapunk mai hirdeti-
rovatában jelenik meg. Ezen intézetigazga-
tóságában és felügyelő bizottságában a ko-
lozvári piac oly kiváló czégek, minők Re-
ményik Lajos, Holdampf Gertó, Weiss József,
Ormos Ferencz, Weiss Mór vesznek részt.
Hitelével és kiterjedt összeköttetéseivel fog-
va ezen intézet már az első teljes üz-
letében hat százalékos osztalékot adott s a
tartalektükére az alaptőke két százalékát
tette fétre. Oly kezdeményezés ez, mely
a részvényeseknek a legjobb kilitásokat
nyújtja.

Vetések állása.

Az erdélyi megyékben még
mindenütt jól állanak és szépek, a koraik
enyhe időjárás mellett jól bokrosodtak;
Szolnok-Doboka megyében a sok esőtől a
buzavetések itt-ott sargulni kezdettek. Az
egerek majd minden megyében elszaporod-
tak s a buzavetésekben is: de különösen a
lőnerésekben sok kárt okoznak; drótféreg
csak Alsó-Fehér, Fogaras és Kolozs megye
egyes vidékein mutatkozik, jelentékeny
kárt azonban még nem okozott. — A hó-
takaró a vetésekre már igen kíváncsok lenne.

**Gazdasági munkálato-
k**. Az egész országban, hol a fagy vagy a tul-
nedves talaj az ekét nem akadályozza, itt-
ott még a gyeptároló és a tavaszi alá szá-
ntás folytatatik trágya és fabordás, szőlő-
betakarás és favágás eszközöltetik.

A tőzsdéről.

Budapest, decz. 16.
A tőzsdének csütörtökön megingt rossz napja volt.
Háborus hírek keringtek, a katonai tanácsokások foly-
tatása megrontá a béke fontartásába vetett hitet s a
sajtóban nyilvánuló aggodalmak is lehangoztak szűk-
tek. Ennek megfelelően az üzérkedési papírok, a járadé-
kok s a befektetési értékek árfolyamai újra visszamen-
tek. Az aranyjáradék 97.95-ig, a magyar papírjáradék
82.50-ig, osztrák hitelrészvények 274.20-ig csökkentek.
A bankrészvények is olcsóbban zárltak, a helyi értékek
pedig nem részesültek figyelemben.

Este a baisse rohamos mérveket öltött. Az arany-
járadék 97, a papírjáradék 81.50, osztrák hitelrészvé-
nyek 271, lezámlító bank 87 frittall zárltak. A "Rusz-
kij Invalid" cikkre megtette hatását.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

BARTHA MIKLÓS.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTER.*

Zongora és Harmonium raktár.

(Fő

A

Magyar-Francia biztosító-részvénytársaság

KOLOZSVÁRI vezérügynkségénél

1064 (2-3)

(Bel-monostor utca 12. szám alatt)

egy segéd-könyvvezetői, illetőleg gyakornoki
ÁLLOMÁS VAN ÜRESEDÉSBEN.

Jó bizonyítványokon kívül szép írás és a német
nyelv bírása is feltételeztetik.

Aláírási felhívás!

A kolozsvári kereskedelmi bank részvénytársaság (ezelőtt Népbank) 1200 drb névre szóló, egyenkint 50 frtos, új részvények kibocsátását határozván el: ezen részvényekre ezennel aláírást nyit a következő feltételek mellett.

Az aláírás alkalmával fizetendő minden darab részvény után részvénydíj czimén 1 frt.

Az I-ő részlet azaz	5 frt	fizetendő az aláíráskor
A II-ik " "	10 frt	" 1888. febr. 1.
A III-ik " "	10 frt	" 1888. apr. 1.
A IV-ik " "	10 frt	" 1888. jún. 1.
Az V-ik " "	10 frt	" 1888. aug. 1.
A VI-ik " "	5 frt	" 1888. oct. 1.

Összesen 6 részletben 50 frt.

Az intézet részvényei már az 1886-ki első üléstében is 6% osztalékot jövedelmeztek és e mellett a tartalék alap is jelen-tékenyen gyarapítva lett.

Részletes felvilágosítással szolgál és aláírásokat elfogad az intézet irodája főtér 7. sz. Kolozsvárt.

Holdamf Gerő ur Kolozsvárt.

Medgyesi József ur

Ormós Ferencz ur

Reményik Lajos ur

Weisz József ur

Weisz Mór ur

Lázár és Verzár urak Brassóban

Reichardsparg József ur Maros-Vásárhelyt

Staihl Antal ur

Kiss János ur Deesen.

Bernát és Polonyi urak Tordán.

Keresztes Lajos ur M-Ludason

Hary Gyula ur Sz-Szentgyörgyön.

Vákár testvér urak Gyergyó-Szent-Miklóson

Aláírási zárhatáridők 1888. január 31.

A bank szabályai szerint a régi részvényeseknek az új részvények megvételénél elsőbbségi jogok van.

A kolozsvári

Kereskedelmi Bank részvénytársaság

IGAZGATÓSÁGA.

1073 1-8

BIDERMANN FERENCZ

fehér, finom és kétszersült sütődéje

Kolozsvárt, hid-utca.

Ajánlja a n. é. közönségnek a legjobb minőségű Thea kétszer-sültjeit, pozsonyi mintára készítve, vanília és mandulával; ugyisintén Gyermek kétszersültjeit mely kis gyermekek részére a legjobb előismerést vívta ki.

A budapesti országos kiállításon „kitűnő minőségért” Kiállítási nagy éremmel lett kitüntetve!

1 doboz Mandulás kétszersült N. I. 55 kr. II. 45 kr. III. 40 kr.

1 " Gyermek " IV. 30 kr.

1 " Pistota " V. 35 kr.

Kapható: Minden nagyobb fűszer és csemege kereskedésbe.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok

tisztelettel:

2080 (4-5) Bidermann Ferencz.

Karácsonyi és Újévi

ajándék tárgyak elrendezésével ÚJ ÜZLETEMBEN
készen lévén, van szerencsém a t. közönséget azoknak
megtekintésére tisztelettel felkérni.

ORMÓS FERENCZ,

ezelőtt

Csapó S.

Kolozsvárt.

1054 3-3

KITÜNŐ BOROK

Gróf Mikó-féle pinezéből.

KAPHATÓK:

GROBOIS JÁNOS üzletében

bel-közép utca 11. szám, gróf Mikó-ház.

Palaczkokban és poharankint

1874-beli finom vegyes nagy üveg 90 kr.

Kis üveg 45 kr.

az üvegek 10 és 5 kr-ért vissza váltatnak.

1826-beli Old. Sherry. üvegje 1 frt 80 kr.

Teljes tisztelettel ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe

Grobais János.

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására
juttatni, hogy a kolozsvári piacon egy dúsan felszerelt dobozos
theák, valódi angol és Jamaicai rumokból eladási raktárt állítottunk fel és annak kizárólagos elárúsításával

RZHOVSZKY L. A.

jőhírnevű kereskedő ezéget biztuk meg,

Az eladás b.-pesti eredeti árak szerint történik.

Együttal biztosítjuk a n. érd. közönséget miszerint, minden-
kori főtörékvésünk az lesz, hogy csakis kifogástalan finom minő-
ségű árukat szolgálunk, s annak pontos ki szolgáltatása által, teljes
megelégedést magunk részére biztosítunk.

Árjegyzékekkel kívánatra azonnal szolgálunk, valamint
vízei megrendelések azonnal teljesítettnek.

Teljes tisztelettel:

Dietrich és Gottschlig,

csász. és királvi udvari szállítók, thea és rum
nagy-kereskedők B.-pesten.

1005 (4-6)

Amerikai elv csak 10% haszon!!

Karácsonyi és Újévi ajándékok

ALAPÍTOTT KOLOZSVÁRT 1872. ALAPÍTOTT DEESEN 1886.

Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki
közönséget tudatni, hogy ezennel üzletemben épp úgy
mind Amerikában, több nagy városokban az
árukat

csak 10% haszonnal elárúsítják

és úgy nagy forgalmat csinálnak; én elhatároztam

a két üzletemben azon

Amerikai elvet bevezetni,

és remélem, hogy a t. vevőim a legközelebbi alka-
lommal azon czélszerű és áldásos berendezésemről
meg fognak győződni.

Az új vállalatomhoz becses pártfogásukért
esedezem

KOHN LAJOS.

főtér br. Jósika-ház.

1049 (3-6)

Galantéria, nürinbergi, rövidárú, kalap

ÉS CZIPÓ-ÜZLET.

A legolcsóbb árak mellett.

Megérkeztek

KARÁCSONYI és ÚJÉVI

AJÁNDÉKOK

SZABÓ FERENCZ

nürinbergi és diszmű árú üzletében
(Kolozsvár, Főtér 17. sz. Br. Szentkereszt-féle ház.)

Gyermek játék szerek

igen szép és nagy választékban.

Ezeket kívül mineen és szakmába vágó u. m.
„Albumok” a legdiszesebb kiállításnak női munka ko-
sarak, bronzirozottak. Bronz, fa és bőr árak, to-
vábbá minden kigondolható diszmű árak a legújabb kivi-
telben kaptók.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

teljes tisztelettel:

Szabó Ferencz.

1040 9-25

SZOLID ÁRUK.

Hazai gyermekjáték.

NAGY

Karácsonyi

KIÁLLÍTÁS!!!

Kováts P. és fiai

ezéig üzletében.

Diszmű, Nürnbergi árú és Gyermekjátékokból

Feltűnő olcsó határozott árak.

Különösen nagy választékban lesznek kiállítva:

Feltűnő nagy választékban lesznek kiállítva:

tárcsák és kő-építő játékok. Fa, bronz, china, és Borostyánkő

dohányzó eszközök. Fa, bronz, china, és Borostyánkő

Különlegesség: Reichert W. Berlini Serail-
Karácsonyfa

DISZ.

1012(14-19)

KOVÁTS P. és fiai

Kolozsvár, főtér 31. sz., br. Radák-ház.

Babákban legnagyobb választék.

Eladó

1068 1-4

a sétatér-utczában 13. sz.

2244. négyszög méter területű

HÁZAS TELEK.

Értekezhetni ugyanott Máyer Józseffel és a „Torna-
vivoda” át-ellenében Máyer Endre fűszer-üzletében.

KÁVÉ, RUM és TEA!

A kávé árak folytonos emelkedése daczara kitűnő minő-
ségű kávéimat a következő olcsó árakon ajánlatom.

Kávé Cuba erős zamatos . . . 1 kiló 1 frt 80 kr.

Kávé Rio lavé kellemes . . . 1 kiló 1 frt 85 kr.

Kávé Ceylon finom . . . 1 kiló 1 frt 95 kr.

Kávé Portorico legjobb . . . 1 kiló 2 frt — kr.

Kávé Jamaika nagyszemű . . . 1 kiló 2 frt 10 kr.

Kávé Mocca arabiai . . . 1 kiló 2 frt — kr.

Kávé Jáva aranyssárga . . . 1 kiló 2 frt — kr.

Kávé Gyöngy Cuba . . . 1 kiló 1 frt 90 kr.

Kávé Gyöngy Ceylon . . . 1 kiló 2 frt — kr.

Vidékre 5 kilós csomagok bérmentve küldetnek,
kilonként 5 kr. áremeléssel.

Rum Cuba, kitűnő . . . 1 liter — frt 60 kr.

Rum Jamaika finom . . . 1 liter — frt 80 kr.

Rum Jamaika, szerezsen . . . 1 liter 1 frt 20 kr.

Rum Old Jamaika, angol . . . 1 liter 2 frt — kr.

Tea Congo finom . . . 1 kiló 3 frt 20 kr.

Tea Souchong legfinomabb . . . 1 kiló 4 frt 50 kr.

Tea Pecco virág kitűnő . . . 1 kiló 6 frt 50 kr.

Tea Király Melange . . . 1 kiló 7 frt — kr.

Tea Orange fleur superior . . . 1 kiló 8 frt 50 kr.

Továbbá egyedüli raktár

Király Olaj (Amerikai Salon Petroleumból)

1 kiló 36 kr.

1539 4-x

GERGELY FERENCZ

KOLOZSVÁRT.

Csak 5 napig látható!

bel-közép utca 17-ik szám alatti boltban

Betti kisasszonynak

a fiatal, szép, óriási

erőművésznek

rendkívüli mutatványai.

Látható: reggel 10 órától este 8 óráig. — Beléptidj I. hely
20 kr., II. hely 10 kr., — Gyermek és katonák felét fizetik.

KOHN JAKAB

belközép-utca 9-ik szám.

Feltűnő olcsó árú nagy választékban
raktáromon lévő

Karácsonyi és Újévi ajándék

tárgyakra, valamint

Gyermek-játékokra

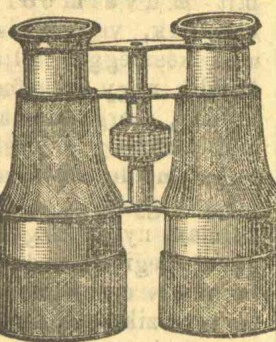
vagyok bátor a nagyérdemű közönséget figyelmeztetni és
becses pártfogását kéri

kiváló tisztelettel:

KOHN JAKAB,

belközép-utca 9. sz.

Boskovitz A. látszerész Bécsből.

Van szerencsém a magas nemesség és n. é. közö-
ségnek b. tudomására hozni, hogy előbbi 1873-ig
helyben fennállott látszerész üzletemet

„Első Erdélyi látszerészeti intézet” czimén
Kolozsvárt, főtér 23. sz. az Iparos Egyet palotájában
személyes vezetésem alatt ujjal megnyitottam.

Ezzel a magas nemesség és n. é. közönség-
nek legjobb alkalmát nyilik szemüvegeket, Orospt-
töket, Lorgnetteket finom csiszolt üvegből, valamint
valódi hegyi kristályból különböző mintákban, avatott
szakkepzettségem és 30 év gyakorlatom folytán ná-
am vásárolhatni

Továbbá dúz raktárt tartok: Színházi- és
Távc-ovekból, melyek a szemet nem fárasztják, legjobb gyártmánya érc-
Barometterek, Microscopok, Rajz szerek, különböző hőmérőkből
(orvos urak használatára is).

Javítások és cserélések legjobban eszközöltetnek, nem tetző
árak becséréltetnek.

Továbbá árultatnak mindenféle Párisi és Bécsi diszművek,
valódi francia illatszerek, különösen 20 év óta kedvelt gyártmány
fenyő-zappanym, legjobb fajta Chinaezüst tárgyak stb. stb.

Rendkívüli olcsó határozott árba.
Számos látogatásért esedezve vagyok tisztelettel:

BOSKOVITZ A. látszerész.

Kolozsvárt, főtér 23. szám.

1007.3-6